

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

**Naša vsak štetek in velja s poštno vred in v Mariboru s poštnim na dom za celo leto 3 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plaša na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katastrofalnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5. — Vse prejemne naročnine, inserate in reklamacije, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeran popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Na zaprite reklamacije so poštnine proste.**

Današnja številka obsega 12 strani.

## Prijatelji!

Do 1. julija vsaj 1 tisoč novih naročnikov. To je vroča želja naših politikov, našega uredništva in upamo, da vsakega pristaša katoliško-narodne stvari. Kranjski »Domoljub« ima okoli 25.000 naročnikov, nemškutarski »Štajerc« pravi, da ima 15.000 naročnikov. To nam mora biti vspodbuda, da pridobivamo »Slov. Gospodarju« sedaj novih naročnikov. Naše geslo bodi: Do 1. julija t. l. mora imeti »Slov. Gospodar« 1 tisoč novih naročnikov! »Slov. Gospodar« stane do konca leta samo 2 K.

## Liberalci zopet tepeni.

Letos se liberalcem slabo godi. Upali so, da bo pri volitvah za nemški državni zbor katoliška stranka centrum (središče) popolnoma premagana. Liberalci in socialni demokrati so sli roko v roki v boj, toda centrum je izšel nepremagan iz volitev, liberalci in socialni demokrati pa so bili osramočeni. Potem so prišle volitve za dunajski občinski svet. Liberalno-socialnodemokratska zveza je bila trdno prepričana, da pri volitvah vrže krščansko-socialno stranko. Tudi tukaj se je zgodilo drugače. Krščanski socialci na Dunaju so bili zmagoviti, liberalci in socialci pa tepeni.

Se en up jim je ostal. Dne 2. junija so se imele vršiti volitve za državni zbor v Belgiji, kjer imajo katoličani že skozi 28 let večino in vladajo v rokah. Tudi za te volitve so se zvezali socialni demokrati in liberalci. O svoji zmagi so bili popolnoma prepričani. Socialnodemokratski voditelj Vandervelde je na shodu dne 18. aprila že naznanil, da bo nova večina pregnala kralja, zaprla verske šole ter ugrabila vse zasebno posestvo. Boj proti katoliški stranki se je vršil, kakor povsod, kjer so liberalci zraven, v znamenju laži in nasilstva. A volitve so izpadle drugače, kakor je upal in želel ves protiverski svet. Katoliška stranka je dobila večjo večino, kakor jo je imela poprej, zveza liberalcev in socialnih demokratov je bitko izgubila.

Protiverce celega sveta silno peče, da vlada na Belgijskem že skozi 28 let katoliška stranka, in sicer tako vzorno, da je pri nobenih volitvah ni mogoče vreči. Vrh tega je Belgija visoko razvita država, v njej cvete velika obrt in trgovina, ob kateri se grejejo v drugih državah navadno socialni demokrati in liberalci. Solstvo na Belgijskem je urejeno boljše kakor v kateri koli drugi državi, seveda vse v katoliškem duhu; dobredelnih zavodov in uprave, kakor bolnišnice, sirotišnice, skrb za otroke itd., so opravljene, kakor zahteva zdravstvo in usmiljenje je najnovejšem času; prometna sredstva, kakor ceste, železnice, parobrodstvo so na višku in vzgled drugim državam. In kar je protiversko zvezo tako peklo, vse to se je izvršilo pod katoliško vlado in katoliško večino v državnem zboru.

Belgijski katoličani pa niso čakali, da katoliški nauki sami delujejo, kakor se tako rado pri nas in tudi drugod dogaja. Ni dovolj, da izreče katoliški nauk in potem deneš roke križem in čakaš, kako bodo nauki učinkovali. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! Belgijski katoličani so tudi delali po katoliških naukih, zbirali so svoje pristaše, drugače misleče pridobivali, proti zakrknjenim nasprotnikom pa se tudi pogumno bojevali. Večkrat se moramo pomilovalno nasmejati kakemu zasebno vrlemu katoliškemu možu, ki toži, da se širita okrog njega socialna demokracija in liberalizem, a mož ne sodeluje pri nobenem društvu, pri nobeni zadrugi, sploh nikjer drugod ni katolik kakor v svoji sobi in med svojimi prijatelji. Zoprno pa je gledati one naše pristaše, ki koprnijo po vsakem milostnem pogledu iz očesa katkega liberalnega mogotca in ki si pred njim niti ne upajo prav pripoznati svojega mišljenja, kaj še, da bi ga pridobivali in prepričevali za svoje mišljenje. In vendar samo odločnost pridobiva in zmaga.

Zakaj v Belgiji že skozi 28 let zmaga vladajo katoličani? Ker je ljudstvo združeno v društvi in v vseh javnih zadevah, bodisi političnih, bodisi gospodarskih, dobro poučeno. Liberalcem in socialcem je nemogoče dobiti ljudstvo na svojo stran, ker je z

vsemi javnimi zadevami tako dobro seznanjeno, da hitro izprevidi liberalno laž in zvijačo. S posebno navdušenostjo pa omenjajo katoliški listi celega sveta organizacijo, ki si je pridobila v volilnem boju neverljive zasluge. To je mladinska organizacija! Pri zadnjih občinskih volitvah na Dunaju smo čitali slavospeve krščansko-socialni mladini. Kjer mladina, tam navdušenje, kjer navdušenje, tam zmaga.

Za zmago pri volitvah ni dovolj samo delo v volilni borbi. Zmago je treba že v mirnih časih skrbno pripravljati z vzgojevalnim in izobraževalnim delom. Tako se dela v Nemčiji, na Dunaju, v Belgiji, tako se naj dela tudi pri nas, in liberalci ter socialni demokrati bodo vedno tepeni.

## Kmetijska šola v Št. Jurju ob juž. žel.

Deželna kmetijska šola v Št. Jurju ob juž. žel. je ravnatelj izdal letno poročilo za leto 1911, ki se je tiskalo — v liberalni celjski tiskarni. Tudi značilno za ravnateljstvo, da podpira podjetja propadajoča, a s katoliškim slovenskim ljudstvom v najhujšem boju stoječe liberalne stranke.

Kakor znano, je namen šole, izobraževanje sinov štajerskih kmetovalcev. Šola traja 10 mesecev, v katerem času bi se naj kmečki mladeniči usposobili, da bolje spoznavajo ustroj kmetijskega gospodarstva, in da postanejo zmožni, razne panoge kmetijstva nadvladati z boljšim gospodarskim uspehom.

Za izobraževanje ženskega naraščaja služijo 6-tedenski gospodinjstvi tečaji, ki se prirejajo vsako leto. V teh se vežbajo dekleta v gospodinjstvu in jim je dana prilika, da se poučijo v temeljnih načelih živinoreje, mlekarstva, vrtnarstva in uporabe sadja.

Za izobraževanje starejših praktičnih kmetovalcev se prirejajo razni drugi tečaji, v katerih se jim nudi prilika, da se poučijo o važnosti raznih novih pripomočkov.

Strokovni učitelji so tudi, v kolikor jim čas dopušča, na razpolago s potovalnimi predavanji in vrhu tega odgovarjajo rade volje na vsa ustmena ali pismena gospodarska vprašanja.

Mladeniči in dekleta dobivajo za obiskovanje tečajev deželne štipendije (podpore), starejši kmetovalci deželne podpore. Pogoji za sprejem in dobavo štipendij, oziroma podpor, se vsakokrat pravočasno razglašajo v naših časopisih.

## Streli v ogrski zbornici.

Nasilstvo predsednika ogrskega državnega zbora grofa Tisa je rodilo prvi žalostni sač. V petek, dne 7. junija, je bila zbornica priča groznega čina.

Seje so se tudi ta dan udeležili vsi opozicijski poslanci. Grof Tisa je dal že v zgodnjih jutranjih urah obkoliti parlament (državni zbor) z vojaštvom. Vkljub tej odredbi se je posrečilo, priti vsem opozicijskim poslancem s svojim voditeljem Justom v zbornico, samo poslanca Kovača ni bilo na prostoru. Ob 11. uri pa je pridrvelo v dvorano 100 policajev pod vodstvom policijskega nadzornika Pavlika, ki so obkolili opozicijske poslance. Pavlik je stopil pred Justa in ga nagovoril: Prosim Vas, da zapustite Vi in vsi poslanci, ki so izključeni, dvorano, sicer bi moral postopati s silo. Just mu je odgovoril: Udal se bom samo surov sili. Pavlik je nato poklical redarje ter je začel čitati imena poslancev. Just se je nato odstranil, in za njim vsi drugi opozicijski poslanci. Ko se je to dovršilo, stopi proti 11. uri grof Tisa na predsedniško mesto ter otvori sejo. Toda v zbornici je tak šum in nemir, da mora sejo prekiniti. Potem jo otvori ob 12. uri in začne govoriti: Zopet so se zgodili obžalovanja vredni dogodki...

Komaj je prišel do par besed, kar naenkrat priteče iz časnikarskih sedežev nasproti predsedniku poslanec Kovač z revolverjem v roki ter ustrelil trikrat na Tiso in kliče: En opozicionalec je še tu! Ti ne boš predsedoval! — Nato obrne revolver proti sebi ter dvakrat ustrelil. Tisa ni bil zadet, a Kovač se zgrudi smrtno ranjen.

Dočim je vse letelo skupaj in vpilo ter kričalo, je obdržal Tisa čudovito hladnokrvnost. Vstal je ter ogovoril zbornico: Mislim, da je to dejanje zblaznelega, ki se je sam odtegnil zemeljski sodbi, zato preidemo čez ta dogodek na dnevni red.

Toda četudi je obdržal Tisa mirno kri, so bili drugi poslanci tako razburjeni, da ni bilo mogoče, nadaljevati posvetovanje. Seja se je morala prekiniti. Ko je stopil Tisa v preddvorano, so ga takoj obkolili poslanci in mu čestitali. Toda Tisa se jim je izvil ter rekel: Oprostite, na galeriji je moja stopnja.

Tisova stopnja je sedela med napadom na galeriji ravno nasproti svojemu možu predsedniku. Ko so padli prvi streli, je zaklicala: Jezus Kristus! planila kvišku ter mrtvaškokobeda zrla v zbornico, potem je omahnila na sedež, začela glasno plakati in zopet pogledala v zbornico. Ko je nameril Kovač revolver proti sebi in se ranjen zgrudil, dal je Tisa svoji soprogi znamenje, da je nepoškodovan. Ko je prekinil sejo, je hitel k njej na galerijo ter jo ogovoril: Draga moja, samo trenotek imam časa, a prišel sem ti povedat, da sem ostal nepoškodovan. — S temi besedami ji je dal roko ter jo objel. Potem se je podal zopet v zbornico, otvoril sejo in mirno dalje zbroval.

Kovača so prenesli v zbornico ter mu izvlekli obe krogli, od katerih je ena tičala v čelu nad očesom, druga v obrazu pri nosnici. Po operaciji je prišel k zavesti ter vprašal, kaj je s Tiso. Ko se mu je reklo, da je nepoškodovan, vzdihnil je srečen: Hvala Bogu! — Kesa se je torej svojega dejanja, ki ga je storil gotovo v hipni blaznosti in razburjenosti, ker je Tisa proti njemu in tovarišem tako nasilno postopal. Rane so smrtonosne. Novejša poročila pravijo, da je poslanec Kovaču, ki se leči v bolnišnici, že nekoliko bolje, in bo najbrže okreval.

## Politični ogled.

— Državni zbor razpravlja že tretji teden o postavi za zvišanje uradniških plač. Naši poslanci zavzemajo pri tem stališče, katero zavzemajo njihovi volilci. Liberalci seveda tega ne morejo razumeti, kako bi mogel zastopati poslanec koristi svojih volilcev in ne svojo lastno korist. Zato posebej grdo napadajo dr. Verstovška, ki je sicer tudi sam uradnik, vendar v državnem zboru kot poslanec pogumno in brezobzirno zastopa svoje volilce, ne pa predaleč idoč želje svojih stanovskih tovarišev. Med poštenimi ljudmi se mu to šteje v dobro, a liberalci so izdali geslo v svojih časopisih: Pri prihodnjih volitvah mora dr. Verstovšek na vsak način pasti. Dobro, se bomo pa merili! Zanimivo pri obravnavanju o uradniških plačah v državnem zboru je to, da sprejemajo uradniški poslanci take določbe v postavo, o katerih vlada odločno izjavlja, da jih na noben način ne more odobravati in da vsled tega cele postave ne bo predložila cesarju v potrjenje. Zato je poslanec dr. Korošec, ki je že zadnji teden in tudi ta teden, parkrat nastopil kot govornik pri tem predmetu ter med drugim nemirom liberalnih poslancev in hudimi napadi liberalnih listov branil stališče slovenskega ljudstva, povedal v obraz tem poslancem, da goljufajo uradnike, ker jim nekaj obetajo, česar ne bodo nikdar dobili. V celi zbornici so zopet edino-le slovenski poslanci našli korajžjo, da so se postavili brez ozira na vse množestvilne napade ob stran svojega ljudstva.

— V ogrski zbornici se dan na dan nadaljujejo nasilni prizori nasproti opoziciji. Predsednik Tisa da vsakega poslanca s policijo odgnati iz zbornice, ki ni po njegovi volji miren. Do 40 poslancev pomeče policija na dan iz zbornice. Dne 4. junija je na ta način, kakor smo že poročali, sprejela zbornica brambni zakon in poznejše dni druge zakone, ki so z brambnim zakonom v zvezi. Poslopje državne zbornice je obdano od policistov in vojaštva. Vse te nasilnosti prenaša ogrska javnost s precejšnjo mirnostjo. Narod, ki se da tlačiti, ni drugega vreden, kakor da se tlačí. Avstrijski narodi bi naj pa v bodoče ne bili tako popustljivi nasproti Madžarom, ker sedanji dogodki jih učijo, da se da tudi Madžarom priti do živga. Zadnji petek pa je prišlo v zbornico do obžalovanja vrednih dogodkov. Eden izmed opozicijskih poslancev, Kovač, je trikrat ustrelil na Tiso in potem pomeril dvakrat na se ter se smrtno-nevarno ranil. Tako je tudi opozicija prekoračila dovoljene meje. O tem dogodku poročamo na drugem mestu.

— Jugoslovanski kralji prihajajo na Dunaj. Komaj so minule slovesnosti ob navzočnosti bolgarskega kralja na Dunaju, že prihaja drug jugoslovan-